

ЛІНГВІСТИКА

УДК 811.16'373.2

А. М. Гладченко
Т. А. Івасишина
О. С. Комарова

СПЕЦИФІКА РОДОВОЇ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ВІЙСЬКОВИХ ЗВАНЬ У СЛОВАЦЬКІЙ, ЧЕСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

У статті розглянуто іменники на позначення військових звань у словацькій, чеській та українській мовах, окреслено межі тематичного поля військових звань у семантичному і функціональному планах, визначено словотвірну структуру військових звань та розбіжності родової диференціації в різних мовах.

Ключові слова: військові звання, фемінативи й маскулізми, родова диференціація.

DOI 10.34079/2226-3055-2019-12-20-163-169

Військова лексика як репрезентант професійної сфери є предметом вивчення різнопланових наукових розвідок: шляхи та способи творення військових термінів (Л. Ткачова, В. Кондрашов, Е. Ожогін; Дж. Алджео, Ф. Шварц), лінгвальні та екстралінгвальні аспекти формування і функціонування військової термінології (Т. Михайленко, В. Шевчук; А. Єдлічка), проблеми визначення військового сленгу і його перекладу (В. Балабін, Г. Судзиловський; П. Діксон), когнітивні передумови виникнення військової лексики (І. Андрусяк, Г. Бучина, Л. Венедиктова, М. Кошкова), історико-генетичний аспект військових звань і посад, функціонування сучасної військової терміносистеми на семантичному, лексичному, словотвірному рівнях (Л. Туровська).

Військова лексика, на думку Д. Василенко, становить сукупність поєднаних спільним змістом мовних одиниць, що відбивають поняттеву, предметну та функціональну схожість явищ, які вони позначають. До військової лексики належать слова та словосполучення, які передають специфічні військові поняття, а також слова, що функціонують у межах збройних сил [1, с. 1–9].

Актуальність пропонованої статті зумовлена потребами сучасних номінативних процесів, які характеризуються паралельним утворенням фемінативів та маскулізмів у системі імен. Назви військових звань, зокрема їхня семантична, словотвірна структура та особливості функціонування перебували поза увагою дослідників.

Мета статті – розглянути специфіку родової диференціації військових звань у словацькій, чеській та українській мовах. Відповідно до мети визначено **завдання**: розглянути іменники на позначення військових звань у словацькій, чеській та українській мовах; виявити подібності й розбіжності родової диференціації в різних мовах; окреслити межі тематичного поля військових звань у семантичному і функціональному планах, визначити типову словотвірну структуру військових звань.

Військова термінологія як одна з найдавніших сфер суспільного життя пов'язана із загальноновживаною лексикою: певні військові терміни є наслідком її термінологізації. Запозичення іншомовних лексичних одиниць у військовій сфері спричинене

як внутрішньомовними (необхідністю позначення нових понять і реалій), так і екстралінгвальними чинниками (етапами розвитку військових галузей і мовними контактами, що відбуваються під час війн та військових конфліктів) [1, с. 14].

Специфікою маскулізмів лексико-семантичної групи «військові звання» є запозиченість, властива як для словацької, чеської, так і для української мов. Так, на прикладі української мови маємо:

Адмірал – запозичене з німецької мови у XVIII столітті, німецьке *Admiral* через французьке посередництво (французьке *admiral* (XVI ст.) запозичене з арабської мови, де позначало «командир транспорту» (титул начальника арабського транспортного флоту, що в середньовіччі курсував між Північною Африкою й Андалузією). За словником Фасмера, французька форма *admiral* виникла через неправильне зближення з первісною *amiral* «дивуватися, захоплюватися» або з латинською *admiralius* «адмірал» від латинського *admirari* «дивуватися, захоплюватися» [5, с. 49].

Генерал – відоме з XVIII століття. Походить із німецької *General*, що з французького *général* «військове звання», яке виникло внаслідок скорочення атрибутивного сполучення *capitaine général* «загальний, старший, капітан», а французьке *général* «загальний» запозичене з латинської мови *generalis* «належний родові, спільний, загальний», що утворене від латинського *genus* (*generis*) «рід» [5, с. 494].

Полковник – походить від іменника *полк* «військова одиниця із самостійним управлінням і господарством, яка входила переважно до складу дивізії або бригади; в Україні у XVI–XVIII столітті – військова й адміністративно-територіальна одиниця». Застаріла форма *полковий* мала значення «начальник, правитель полкової області, що обирався полковою радою відкритим голосуванням і затверджувався гетьманським універсалом; командир полку». Іменник *полк* мав значення «натовп, колона, бойовий порядок, угруповання» і походить із германських мов. Так, у французькій *folk* «народ, натовп, юрба, плем'я, рід», давньонімецькій *folk* (*folc*) «народ, загін, військо», давньоанглійській *folc* «народ, натовп» [8, с. 495].

Майор – запозичене з німецької *Major* або французької *major*, що походить від іспанського *major*, яке зводиться до латинського прикметника *major* «більший, вищий» [7, с. 363].

Капітан через російське і польське посередництво запозичене з латинської мови. Можливо, для російської мови слід прийняти посередництво італійської *capitano*, що з латинської *capitaneus* «ватажок», із первісним значенням прикметника «головний», що пов'язане з іменником *caput* «голова» [6, с. 372–373].

Лейтенант через посередництво російської та німецької мов запозичене з французької *lieutenant* «лейтенант, заступник, намісник», що є калькою з латинського словосполучення *locum tenes* «намісник, заступник» і відповідно складається з іменника *lieu* «місце, місцевість» і дієприкметника теперішнього часу *tenant* від дієслова *tenir* «тримати, держати, володіти», що походить від латинського *tenere* «тримати, держати, володіти, мати, займати» [7, с. 215].

Сержант запозичене через російське і німецьке посередництво (нім. *Sergeant*) із французької. Французьке *sergent* походить від латинського *serviens*, що у знахідному відмінку має форму *servientem* «той, що служить», пов'язаного з *servire* «служити» [9, с. 220].

Прапорщик запозичене з російської мови, похідне від застарілого «прапор, дзвінок», що вірогідно пов'язане з церковнослов'янським «прапороносець» [8, с. 555].

Солдат – трапляється в літературній мові з 1515 року. Очевидно, через російське посередництво запозичене із західноєвропейських мов. Так, німецьке *Soldat*,

голландське *soldaat*, французьке *soldat* походять від італійського *soldato* «солдат», що спочатку мало значення «який одержує жалування», що пояснюється по-різному. Переважно тлумачиться як дієприкметник від дієслова *soldare* «наймати, платити жалування», пов'язаного з іменником *soldo* «жалування, монета», що має форму множини *soldi* «гроші», який у свою чергу виводиться від латинського *solidus* «солід, золота монета». Виводять також і від латинського *solidatus* «який одержує жалування» [9, с. 346].

В українській мові запозичений характер позначився і на вираженні граматичної категорії роду, зокрема всі слова марковані значенням чоловічого роду як у мові оригіналі, так і в мові-реципієнті. На думку О. Сацюк, багато іменників запозичуються без зміни родової належності, зокрема державно-управлінські терміни латинського походження [12, с. 63]. Як відомо, саме латинські іменники чоловічого роду першої відміни спеціалізуються на позначенні професії, роду занять, етнічної ознаки. Запозичившись до лексичного складу української мови такі латинізми змінили відміну, але не рід, пор.: *poeta* – *поет*, *Persa* – *перс*.

У сучасних словацькій, чеській та українській літературних мовах родова диференціація іменників динамічна, зокрема в родовій категоризації іменника помітним явищем стає співвідносність назв осіб чоловічого й жіночого роду, що є найтипівішим і найпродуктивнішим способом творення іменників на позначення істот. Вона втілюється в суфіксальному різновиді афіксальної деривації.

У словацькій та чеській мовах жіночий рід на позначення назв професій, академічних, наукових звань тощо твориться від відповідних назв чоловічого роду, не є винятком і назви військових звань. У словацькій та чеській мовах це, зокрема, суфікси:

- ка (слов. *kapitánka*, *majorka*, чес. *kapitánka*, *majorka*);
- ice (чес. *desátnice*, *poručice*, *praporčice*);
- ička (слов. *slobodníčka*, *desiatnička*);
- yně (чес. *rotmistryně*, *vojákyne*);
- uňa (слов. *kapitánka*, *majorka*);

або безпосередньо вживання родового закінчення жіночого роду *-á* в іменників прикметникового походження, типу: слов. *rotná*, чес. *rotná*.

Утім, для української мови суфіксальне утворення співвідносних іменників жіночого роду від іменників чоловічого роду на позначення осіб за фахом, суспільною діяльністю, національністю, територіальною належністю також є властивим, як, наприклад, *архітектор* – *архітекторка*, *депутат* – *депутатка*, *прем'єр* – *прем'єрка*, *економіст* – *економістка*, на військову сферу це не поширилося.

А. Дементьєв пояснює причини відсутності форм жіночого роду від іменників чоловічого роду на позначення військових звань тим, що певна спеціальність характерна насамперед для чоловіків, і переважно це назви військових звань та назви осіб за військовими спеціальностями, складами й родами військ: *адмірал*, *генерал*, *снайпер* тощо [4, с. 13–14].

Мовна відтворюваність бінарних протиставлень у період утворення назв за родом занять не була зумовлена суспільними потребами: у зв'язку з чіткою диференціацією виробничої зайнятості виконавців дії вказівка на стать мала не визначальний, а супровідний характер, була схематичною: сема особи-діяча + сема чоловічої статі. Однак «співвідношення жіночих і чоловічих форм як немаркованих становить співвідношення, що зумовлено історично, а процес втягування найменувань осіб незалежно від їх морфологічного вигляду у сферу синтаксичної родостатеві кореляції є аналогічним у будь-який історичний період розвитку мови» [11, с. 4].

XX–XXI століття характеризується появою жінок у професіях, доступ до яких раніше для них був формально чи неформально заборонений, що у свою чергу знайшло відбиття і в мовних процесах. На засвоєння чи незасвоєння нових лексем та прийняття їх мовцями впливають як лінгвістичні, так і екстралінгвістичні чинники. Зокрема, чеські мовознавці звертають увагу на те, що навіть коли нові лексеми (йдеться про жіночі форми назв осіб) спочатку сприймаються незвично, але вони утворені за правилами чеської мови, їх засвоєння є лише справою часу [14, с. 247].

Починаючи з 2000-х років у Словацькій Республіці та Чеській Республіці розроблено довгострокові плани з набору осіб жіночої статі до збройних сил. На сьогодні професійні жінки-військові є невіддільною складовою збройних сил в обох країнах. Вони працюють на різних посадах і мають різні військові звання. Оскільки, як було зазначено вище, за правилами словацького та чеського правописів утворення військових звань жіночого роду не становить жодних труднощів та є нормативним, з появою в суспільстві таких реалій, з'явилися нові лексичні одиниці, які почали активно вживатися в словацькій та чеській мовах. Наприклад, у словацькій мові:

Plukovníčka Christine Poussineauová popri spolupráci v zahraničných operáciách zároveň vysoko ocenila súčinnosť Slovenska a Francúzska pri budovaní Centra výnimočnosti NATO ... (<https://www.mod.gov.sk>).

Profesionálna **vojačka** musela problémové statusy vysvetľovať svojim nadriadeným. Po poslednej reportáži z FB profilu pani **majorky** zmizli niektoré, no zďaleka nie všetky problémové statusy (<https://www.noviny.sk>).

Máme dnes v Ozbrojených silách jednu **plukovníčku**, dve **podplukovníčky** a 23 **majoriek**. Dnešný deň sme sa snažili urobiť výnimočným pre naše ženy, **príslušníčky** Protiletadlovej raketovej brigády, vzhľadom k tomu, že nadchádza Medzinárodný deň žien (<http://www.ustreps.sk>).

Už tradične v Levoči nechýbala **desiatnička** Tatiana Riljaková s deťmi z ružomberskej základne MOKIS, **slobodnička** Anna Blanáriková z roty podpory velenia topolčianskej mechanizovanej brigády, **rotná** Silvia Simová z michalovského mechanizovaného práporu... Mariánska hora priťahuje aj poslucháčku AOS v Liptovskom Mikuláši Ivanu Vihod'ovú, ktorá bude už 7. júla vyradená ako čerstvá **poručička** (<https://www.mod.gov.sk>).

У чеській мові:

Porotu se snažila zaujmout **vojínka** Armády Spásy Olga Zurnáková z Brna, která je silně věřící (<https://www.blesk.cz>).

Vojačka, narozená v roce 1990, v pondělí v Litvě utrpěla lehká zranění nohy a rukou při hodů ručním granátem, který vybuchl ve vzduchu (<https://www.parlamentnilisty.cz>).

Profesionální **vojákyňe** se účastní českých i zahraničních cvičení a misí, pracují v terénu i v laboratořích (<https://archiv.ihned.cz>).

Svobodnice, jejímž úkolem je obsluha minometu, dvojnásobná máma a nově také třetí nejlepší judistka na světě (<https://www.facebook.com/Armada>).

Americká **desátnice** Sabrina Harmanová (27) půjde na šest měsíců do vězení za týrání iráckých vězňů v trestnici Abú Ghrajb v Iráku (<https://www.novinky.cz>).

Psí veterán Athos, který před šesti lety málem nepřežil v Afghánistánu výbuch rakety, si následky zranění nese dodnes, ...řekla v úterý **četařka** a starší kynolog centra Lenka Szymuszová (<https://www.lidovky.cz/domov>).

Rotná Courtney se stala první pilotkou bezpilotních letadel drone amerického letectva (<https://www.lidovky.cz/svet/drony>).

A právě proto jsme **brigádní generálku** Lenku Šmerdovou požádali o rozhovor (<http://www.acr.army.cz>).

Já jsem teď od 1. listopadu **rotmistryně** (<https://hradec.rozhlas.cz>).

U stanoviště *praporčice* Anny Procházkové z Krajského vojenského velitelství Zlín se z dětí stávaly neidentifikovatelné osůbky díky ochrannému obleku (<https://zlinsky.denik.cz>).

V prostoru, kde psy převážíme, je mimo jiné nezávislé topení na dálkové ovládání a klimatizace i větrání stropním světlikem a bočními okny,“ popsala komfort mluvčí Velitelství ochranné služby Vojenské policie *poručice* Nikola Hájková (<http://www.mocr.army.cz/informacni-servis>).

Kapitánka české armády Magdalena Dvořáková byla v pondělí v americkém Norfolku korunována královnou festivalu, kterým město tradičně oslavuje přítomnost vojáků NATO (<https://tn.nova.cz/clanek>).

Majorka Vlastimila Cyprisová z oddělení komunikace s veřejností Generálního štábu AČR získala čestný titul Lady Pro (<http://www.acr.army.cz>).

V české armádě slouží dvanáct procent žen, což Česko řadí na čtvrté místo v NATO. Teď má vojsko první ženu, která dosáhla hodnosti *plukovnice* (<https://zpravy.aktualne.cz>).

За правилами словацького й чеського правописів утворення військових звань жіночого роду не становить жодних труднощів та є нормативним, про що свідчать наукові доробки словацьких і чеських мовознавців (Ф. Шварц, М. Кошкова). Як зауважує І. Шпітко, з огляду на наявність сприятливих позалінгвальних чинників продукування фемінітивів у споріднених слов'янських мовах не однакове [13, с. 383].

На відміну від словацької та чеської мов, українська офіційно-ділова мова щодо жіночих відповідників маскулізмів стриманіша і порівнянні з розмовно-побутовою, що зумовлено, на думку І. Воловенко, тим, що йдеться насамперед про офіційно встановлену посадову особу без відношення до статі, тоді як розмовно-побутове мовлення визначає однією формою не тільки рід діяльності, а й стать [3, с. 146]. В українському розмовному мовленні поширені номінативи жіночого роду, утворені від відповідних іменників чоловічого роду, де особливу активність в утворенні похідних виявляє суфіксом **-к-**. До пасивних формантів переходять суфікси **-ш-**, **-ис-** (*директор – директорка, директорша, директриса*) [2, с. 91].

А. Загнітко зауважує, що жіночі відповідники деяких іменників чоловічого роду на позначення особи не можливі у продукуванні, оскільки суфікс «фемінативності» зреалізував інше значення, позбавивши можливості функціонування родових корелятивів, напр.: *пілот – пілотка; матрос – матроска* тощо. Водночас відповідник жіночого роду може позначати особу, проте з іншим лексичним значенням: *солдат – рядовий військовослужбовець сухопутних військ; військовослужбовець взагалі та солдатка – дружина солдата; вдова солдата, подібно капітан – капітанша, генерал – генеральша* [10, с. 165].

Отже, можемо дійти **висновку**, що раніше військові звання були характерні для чоловічої сфери діяльності, на що сьогодні вказує граматичне значення чоловічого роду, притаманне як словацькій, чеській, так і українській мовам. Попри тенденцію до формування співвідносних іменників чоловічого й жіночого роду на позначення осіб за фахом, суспільною діяльністю, національністю, територіальною належністю тощо, родової диференціації іменників на позначення військових звань в українській мові не зафіксовано, на відміну від словацької та чеської мов, в яких утворення співвідносних іменників жіночого роду від іменників чоловічого роду на позначення таких реалій є загальноприйнятим та широковживаним. Вважаємо, що оскільки в українській мові так само, як у словацькій та чеській мовах, правилами граматики передбачено можливість утворення відсубстантивних дериватів жіночого роду, не слід уникати їх і у військовій сфері. Зазначене може бути предметом подальших наукових пошуків.

Список використаної літератури

1. Василенко Д. В. Розвиток словникового складу англійської мови військової сфери XX – початку XXI століття : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 / Дмитро Володимирович Василенко ; Донецький національний університет. – Донецьк, 2008. – 22 с. ; Vasylenko D. V. Rozvytok slovnykovoho skladu anhliiskoi movy viiskovoi sfery XX – pochatku XXI stolittia : avtoref. dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.04 / Dmytro Volodymyrovych Vasylenko ; Donetskyi natsionalnyi universytet. – Donetsk, 2008. – 22 s.
2. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська ; за ред. І. Р. Вихованця. – Київ : Пульсари, 2004. – 400 с. ; Vykhoivanets I. R. Teoretychna morfolohiia ukrainskoi movy / I. R. Vykhoivanets, K. H. Horodenska ; za red. I. R. Vykhoivantsia. – Kyiv : Pulsary, 2004. – 400 s.
3. Воловенко І. В. Диференціація родової належності нових іменників на позначення осіб в українській літературній мові : дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.01 / Ірина Володимирівна Воловенко ; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманов. – Київ, 2010. – 189 с. ; Volovenko I. V. Dyferentsiatsiia rodovoi nalezhnosti novykh imennykiv na poznachennia osib v ukrainskii literaturnii movi : dys. ... kand. filol. nauk : spets. 10.02.01 / Iryna Volodymyrivna Volovenko ; Nats. ped. un-t im. M. P. Drahomanov. – Kyiv, 2010. – 189 s.
4. Дементьев А. А. О женских соответствиях к мужским в наименованиях действующих лиц / А. А. Дементьев // Русский язык в школе. – 1954. – № 6. – С. 11–16 ; Dementev A. A. O zhenskikh sootvetstviyakh k muzhskim v naimenovaniyakh deystvuyushchikh lits / A. A. Dementev // Russkiy yazyk v shkole. – 1954. – № 6. – S. 11–16.
5. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / гол. ред. О. С. Мельничук. – Київ : Наук. думка, 1982. – Т. 1 : А–Г. – 632 с. ; Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy : v 7 t. / hol. red. O. S. Melnychuk. – Kyiv : Nauk. dumka, 1982. – Т. 1 : А–Н. – 632 s.
6. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / гол. ред. О. С. Мельничук. – Київ : Наук. думка, 1985. – Т. 2 : Д–Копці. – 572 с. ; Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy : v 7 t. / hol. red. O. S. Melnychuk. – Kyiv : Nauk. dumka, 1985. – Т. 2 : D–Koptsi. – 572 s.
7. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / гол. ред. О. С. Мельничук. – Київ : Наук. думка, 1989. – Т. 3 : Кора–М. – 553 с. ; Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy : v 7 t. / hol. red. O. S. Melnychuk. – Kyiv : Nauk. dumka, 1989. – Т. 3 : Kora–M. – 553 s.
8. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / гол. ред. О. С. Мельничук. – Київ : Наук. думка, 2003. – Т. 4 : Н–П. – 657 с. ; Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy : v 7 t. / hol. red. O. S. Melnychuk. – Kyiv : Nauk. dumka, 2003. – Т. 4 : N–P. – 657 s.
9. Етимологічний словник української мови : в 7 т. / гол. ред. О. С. Мельничук. – Київ : Наук. думка, 2006. – Т. 5 : Р–Т. – 705 с. ; Etymolohichnyi slovnyk ukrainskoi movy : v 7 t. / hol. red. O. S. Melnychuk. – Kyiv : Nauk. dumka, 2006. – Т. 5 : R–T. – 705 s.
10. Загнітко А. П. Теоретична грамати́ка української мови : морфологія / А. П. Загнітко. – Донецьк, 1996. – 437 с. ; Zahnitko A. P. Teoretychna hramatyka ukrainskoi movy: morfolohiia / A. P. Zahnitko. – Donetsk, 1996. – 437 s.
11. Копелиович А. Б. Семантико-грамматическое развитие категории рода в современном русском языке : автореф. дис. ... канд. філол. наук / Август Борисович Копелиович ; Моск. гос. пед. ин-т им. В. И. Ленина. – Москва, 1971. – 20 с. ; Kopelioovich A. B. Semantiko-grammaticheskoe razvitie kategorii roda v sovremennom russkom yazyke : avtoref. dis. ... kand. filol. nauk / Avgust Borisovich Kopelioovich ; Mosk. gos. ped. in-t im. V. I. Lenina. – Moskva, 1971. – 20 s.

12. Сацюк О. В. Особливості формування та розвитку понятійного апарату державного управління: дис. ... канд. філол. наук: спец. 25.00.01 / Ольга Володимирівна Сацюк; Національна академія державного управління при Президентові України. Київ, 2008. – 311 с.; Satsiuk O. V. Osoblyvosti formuvannia ta rozvytku poniatiiinoho aparatu derzhavnoho upravlinnia: dys. ... kand. filol. nauk: spets. 25.00.01 / Olha Volodymyrivna Satsiuk; Natsionalna akademiia derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. Kyiv, 2008. – 311 s.

13. Шпітько І. М. Фемінитиви з формантом -ка в українській і словацькій мовах / І. М. Шпітько // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Мовознавство». – 2010. – Т. 18, вип. 16. – С. 383–388; Shpitko I. M. Feminityvy z formantom -ka v ukrainskii i slovatskii movakh / I. M. Shpitko // Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Seriia «Movoznavstvo». – 2010. – Т. 18, вып. 16. – С. 383–388.

14. Kuchař J. Ze života slov / J. Kuchař // Naše řeč. – 1960. – Ročník 43, číslo 7–8. – S. 247–248.

Стаття надійшла до редакції 29.04.2019.

A. Hladchenko

T. Ivasyshyna

O. Komarova

SPECIFIC NATURE OF GENDER DIFFERENTIATION OF MILITARY RANKS IN THE SLOVAK, CZECH AND UKRAINIAN LANGUAGES

The topicality of the study is determined by the needs of modern nominative processes, which are characterized by the parallel formation of feminist and masculinist in the system of names. Names of military ranks, in particular their semantic, word-formation structure and features of functioning, were beyond the attention of researchers.

The purpose of the article is to consider the specific nature of gender differentiation of military ranks in the Slovak, Czech and Ukrainian languages. According to the goal, the following objectives are defined: to consider the nouns on the designation of military ranks in the Slovak, Czech and Ukrainian languages; to find out the similarities and differences of gender differentiation in different languages; outline the boundaries of the thematic field of military ranks in semantic and functional plans, define the typical word-formation structure of military ranks.

It has been determined that earlier military titles were characteristic of the male sphere of activity, as indicated today by the grammatical significance of the masculine genus, which is typical of the Slovak, Czech and Ukrainian languages. According to the rules of the Slovak and Czech spelling, the formation of military ranks of the female genus is not a problem and is normative, as evidenced by the scientific achievements of Slovak and Czech linguists.

Despite the tendency to form correlative nouns of the masculine and feminine genres to denote individuals in their specialty, social activity, nationality, territorial affiliation, etc., the gender differentiation of nouns in the designation of military ranks in the Ukrainian language has not been documented, unlike the Slovak and Czech languages, in which the formation the correlative nouns of the female genus from the nouns of the masculine genus to denote such realities are generally accepted and widely used.

We believe that, since in the Ukrainian language, as well as in the Slovak and Czech languages, the rules of grammar provide the possibility of formation from substitutable derivatives of the female genus, they should not be avoided in the military sphere. This can be the subject of further scientific research.

Key words: military ranks, feminist and masculinist, gender differentiation.